

Souhrnná teritoriální informace:

Botswana

Zastupitelský úřad 29. 5. 2026 11:53

Botswana je považována za jednu z nejstabilnějších demokracií v subsaharské Africe. Země je parlamentní republikou s výkonným prezidentstvím, kde prezident zastává jak funkci hlavy státu, tak předsedy vlády a je volen Národním shromážděním. V říjnu 2024 došlo k historické změně politického vedení: po 58 letech nepřetržité vlády byla Botswanská demokratická strana (BDP) poražena koalicí Umbrella for Democratic Change (UDC) vedenou Duma Bokem, přičemž volební výsledek byl z velké části reakcí na ekonomické těžkosti spojené s propadem diamantového průmyslu. Inaugurace nového prezidenta proběhla 1. listopadu 2024.

Klíčovou prioritou Bokovy vlády bylo uzavření dlouho odkládané dohody s těžební společností De Beers. V únoru 2025 byla podepsána nová desetiletá smlouva o prodeji surových diamantů, která Botswaně přiznává 30% podíl na výnosech z Debswany v prvních pěti letech, 40% v následujících pěti letech a opci na rovný 50% podíl při případném prodloužení. De Beers na oplátku získala 25leté prodloužení těžebních licencí do roku 2054. Paralelně prezident Boko deklaroval zájem o nabytí majoritního podílu v De Beers jako takovém, a to i přes varování MMF, že prolongovaný pokles diamantového trhu a vysoká ekonomická závislost země na

Základní údaje	
Hlavní město	Gaborone
Počet obyvatel	2,6 mil.
Jazyk	angličtina (oficiální jazyk), setswanština (vysoce rozšířená)
Náboženství	křesťanství (79 %), dále pak především tradiční náboženství
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Duma Gideon Boko
Hlava vlády	Duma Gideon Boko
Název měny	botswanská pula (BWP)
Cestování	
Časový posun	+1 hodina (v létě +0 hodin)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Tomáš Uličný

diamantech tento záměr činí rizikovým.

Botswana zůstává členem SADC a SACU a udržuje přátelské vztahy s EU, USA i sousedními státy. Země nadále čelí strukturálním výzvám, především vysoké nezaměstnanosti přesahující 23 % a závislosti na těžbě nerostného bohatství, avšak i přesto zůstává jednou z nejméně zkorumpovaných zemí v Africe se silnými demokratickými institucemi.

Tato Souhrnná teritoriální informace je zpracovávána pro zemi, která je tzv. přiakreditovaná. Informace je poskytována ve zkráceném rozsahu.

Ekonomický úsek	Mgr. David Vaverka
Konzulární úsek	Mgr. Michal Jeřábek
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	2025
Nominální HDP (mld. USD)	21,9
Hospodářský růst (%)	0,17
Inflace (%)	2,65
Nezaměstnanost (%)	27 %

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veřejní akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Botswanská republika je považována za jednu z nejstabilnějších a nejlépe fungujících demokracií v subsaharské Africe. Státním zřízením je parlamentní demokratická republika prezidentského typu, kde prezident vykonává zároveň funkci předsedy vlády, je volen Národním shromážděním a je jeho členem. Zákonodárnou moc vykonává jednokomorové Národní shromáždění složené z 61 poslanců. Významnou roli v systému hraje také patnáctičlenný Sněm náčelníků s převážně poradní funkcí.

Volby v říjnu 2024 přinesly zásadní politický obrat: koalice UDC vedená Duma Bokem získala 36 ze 61 mandátů, zatímco dosud vládnoucí BDP skončila s pouhými čtyřmi křesly – výsledek, který překvapil i sousední státy. Hlavními příčinami drtivé porážky BDP byly eskalující korupce, oslabování institucí a prohlubující se nezaměstnanost a chudoba za Masisiho vlády. Duma Boko, právník a profesor s diplomem z Harvardské právnické školy, byl inaugurován 1. listopadu 2024 jako šestý prezident Botswany.

Bokova vláda v roce 2026 prosazuje viditelné protikorupční kroky a iniciativy na podporu tvorby pracovních míst. Klíčovým ekonomickým tématem zůstává otázka majoritního podílu Botswany v De Beers, v níž dosud vlastní 15 % a usiluje o navýšení nad 50 %, a to i přes varování MMF před riziky tohoto záměru v podmínkách prodlouženého poklesu diamantového trhu. Botswana zachovává institucionální stabilitu a důvěru mezinárodního společenství, je členem SADC a SACU a udržuje vyvážené vztahy se západními partnery i s rostoucí čínskou přítomností v regionu.

1.2 Zahraniční politika země

Botswana je jednou z nejprozápadněji orientovaných zemí subsaharské Afriky. Na půdě mezinárodních organizací zaujímá konstruktivní přístup a pravidelně hlasuje ve shodě s členskými státy EU, a to i v citlivých otázkách mezinárodní spravedlnosti a lidských práv. Země je signatářem řady mezinárodních a regionálních obchodních uskupení a dohod, včetně WTO, SACU, SADC a dohody o hospodářském partnerství s EU.

Se sousedními zeměmi a většinou afrických států udržuje Botswana přátelské vztahy. Korektní diplomatické vztahy má navázány rovněž s většinou arabských a asijských zemí. Čína představuje v botswanské zahraniční politice stále výraznějšího partnera: diplomatické styky existují od roku 1975 a v roce 2024 byly bilaterální vztahy povýšeny na úroveň strategického partnerství. Obchodní obrat mezi oběma zeměmi dosáhl v roce 2024 hodnoty přibližně 1 miliardy USD, přičemž meziroční nárůst činil 42 %. Čína se podílí na řadě projektů v oblasti infrastruktury a energetiky, přičemž Botswana se k čínské přítomnosti staví pragmaticky a bez výrazného ideologického vymezení.

1.3 Obyvatelstvo

Při rozloze 581 730 km², což je více než sedminásobek rozlohy Česka, žije v Botswaně přibližně 2,60 milionu obyvatel. Hustota obyvatelstva tak činí pouhé 4–5 osob na km². Přibližně 76 % obyvatel žije ve městech, přičemž hlavním městem je Gaborone. Průměrná délka života činí přibližně 65 let a mediánový věk populace je 23,7 let.

Etnické složení tvoří z přibližně 79 % příslušníci národnosti Tswana, 11 % Kalangové a zbytek ostatní skupiny včetně Yeyi, Ndebele, Herero, Křováků (Basarwa/San), běloši, Asiaté a Indové.

Z náboženského hlediska je přibližně 79 % obyvatel křesťanského vyznání, z čehož výrazně převládají protestanti (70 %) nad ostatními křesťanskými denominacemi. Přibližně 15 % obyvatel se hlásí k žádnému náboženství, tradiční domorodá náboženství (Badimo) vyznávají přibližně 4 % a ostatní náboženství včetně islámu přibližně 2 % populace.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Botswanská ekonomika prochází v posledních letech výraznou turbulencí způsobenou prodlouženým poklesem globálního trhu s diamanty, který tvoří přibližně 80 % exportních příjmů a přibližně třetinu HDP. Po zpomalení růstu na 3,21 % v roce 2023 ekonomika v roce 2024 kontrahovala, přičemž těžební sektor klesl o 27 %. Ve čtvrtém čtvrtletí 2025 se propad prohloubil na 5,4 % meziročně v důsledku dočasného uzavření klíčových dolů Orapa a Jwaneng, přičemž těžba diamantů se propadla o téměř 55 %. Výhled na rok 2026 je opatrně optimistický: Africká rozvojová banka projektuje růst HDP ve výši 2,02 %, přičemž fiskální deficit se odhaduje na 8,7 % HDP.

Inflace zůstává pod kontrolou. Po poklesu na nízké hodnoty v roce 2024 se inflace pohybuje mírně pod horní hranici cílového pásma centrální banky 3–6 % a pro rok 2026 je projektována na úrovni přibližně 4,1 %. Nezaměstnanost zůstává strukturálním problémem: celková nezaměstnanost dosahuje 27,6 % a u mladých lidí přesahuje 36 %. Vláda prezidenta Boka se snaží urychlit diverzifikaci ekonomiky mimo diamantový sektor, a to rozvojem těžby mědi a uhlí, cestovního ruchu a zpracovatelského průmyslu, přičemž soukromý sektor (kromě těžby) v posledních letech vykazuje relativní odolnost s růstem přesahujícím 4 %.

Ukazatel	2023	2024	2025	2026	2027
Růst HDP (%)	3,21	-2,78	0,17	2,02	2,9
HDP/obyv. (USD/PPP)	21014,76	20415,46	20691,58	21372,54	22131,8
Inflace (%)	5,14	2,83	2,65	4,1	4,2
Nezaměstnanost (%)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	9,67	4,19	3,14	3,34	3,62
Import zboží (mld. USD)	6,44	7,14	6,68	6,85	7,18
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-0,45	-2,2	-1,54	-1,64	-1,6
Průmyslová produkce (% změna)	2,31	-13,42	-7,41	-0,08	1,59
Populace (mil.)	2,48	2,52	2,56	2,6	2,64
Konkurenceschopnost	45,36	50,31	46,12	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	3	3	3	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Ze střednědobého hlediska se vládní výdaje soustředí na investice do veřejné infrastruktury, dostupného bydlení a rozvoje speciálních ekonomických zón v rámci čtyřfázového plánu hospodářské transformace, který Bokova vláda představila v rozpočtu na fiskální rok 2025/26. Vláda deklarovala záměr postupně omezit výdaje na dotace, zejména v oblasti energetiky, a reformovat státní a polostátní podniky, jejichž efektivita je opakovaně kritizována. V tomto kontextu je zvažována i postupná privatizace vybraných entit.

Fiskální situace Botswany se výrazně zhoršila. Rozpočtový deficit pro fiskální rok 2024/25 dosáhl přibližně 6,7–9,2 % HDP v závislosti na metodice výpočtu. Veřejný dluh, který ještě v březnu 2024 představoval přibližně 20 % HDP, by měl do konce fiskálního roku 2025/26 vzrůst na přibližně 33 % HDP, přičemž zákonný strop je stanoven na 40 % HDP. Analytici varují, že při zachování stávající trajektorie by Botswana mohla dosáhnout dluhového stropu již v roce 2027/28. Dřívější projekce návratu k fiskálním přebytkům od roku 2025 se nenaplnily vzhledem k hlubšímu než očekávanému poklesu diamantového sektoru. Navzdory těmto výzvám si Botswana zachovává relativně stabilní makroekonomické prostředí, robustní finanční sektor a dobrou pověst v oblasti správy věcí veřejných, což ji nadále řadí mezi atraktivní destinace pro zahraniční investory v regionu.

Veřejné finance	2025
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-9,22
Veřejný dluh (% HDP)	32,99
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,51
Daně	2026
PO	22 %
FO	0-26,5 %
DPH	14 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní sektor v Botswaně je relativně rozvinutý a v zemi působí řada zahraničních komerčních bank. Centrální banka (Bank of Botswana) tradičně odvádí kvalitní práci při cílení inflace a správě měnové politiky, přičemž finanční sektor zůstává i přes ekonomické turbulence posledních let stabilní s nízkým podílem nesplácených úvěrů. Suverénní rating Botswany byl však v říjnu 2025 agenturou Moody's snížen z důvodu obtíží vlády přizpůsobit se propadu diamantového sektoru a rostoucího veřejného dluhu.

Přehled nejdůležitějších bank v Botswaně:

- 1 ABSA Bank Botswana (dříve Barclays Bank of Botswana Ltd., dcera britské Barclays Bank, jedna z nejvýznamnějších bank)
- 1 Standard Chartered Bank Botswana Ltd (pobočka britské Standard Chartered Bank)
- 1 First National Bank of Botswana Ltd (dcera jihoafrické First National Bank, s významným tržním podílem)
- 1 First Capital Bank (ovládaná FMG Capital Holdings se sídlem na Mauriciu)
- 1 Stanbic Bank Botswana Ltd (pobočka jihoafrické Standard Bank)
- 1 Bank of Baroda (Botswana) Ltd (pobočka indické Bank of Baroda)
- 1 Bank Gaborone (vlastněná Capricorn Investment Holdings, populární místní banka)
- 1 BancABC (ve vlastnictví ABC Holdings Limited se sídlem v Gaborone)

V Botswaně působí řada nebankovních finančních institucí jako např.:

- 1 National Development Bank (financování komerčních projektů v zemědělství)
- 1 Botswana Building Society (hypotéky pro domácnosti)
- 1 Botswana Savings Bank (venkovské oblasti)
- 1 Botswana Development Corporation (významný investor ve spojení se zahraničními firmami a místními podnikateli)

Přehled vybraných pojišťoven v Botswaně:

- 1 Botswana Insurance Company (všeobecné a obchodní pojištění)
- 1 Botswana Life (životní pojištění)
- 1 Botswana Export Credit Insurance (BECI) (pojištění zakázek)
- 1 FirstLife Assurance (Pty) Ltd (všeobecná a zdravotní jihoafrická pojišťovna)
- 1 General Insurance Botswana (Pty) Ltd (GIB) (různé druhy pojištění včetně zdravotního)

2.4 Daňový systém

Daňový systém Botswany je poměrně přehledný a stabilní, přičemž celková daňová zátěž patří v africkém kontextu k nižším. Daň z příjmu fyzických osob je progresivní a pohybuje se v rozmezí 0–26,5 %, přičemž horní mezní sazba pro nejvyšší příjmové pásmo byla v rozpočtu na fiskální rok 2025/26 mírně zvýšena z 25 % na 26,5 % v rámci snahy o fiskální konsolidaci. Daň z přidané hodnoty činí 14 %, tedy o tři procentní body méně než v sousední JAR. Daň z příjmu právnických osob se standardně uplatňuje ve výši 22 %, nicméně vybraná odvětví – zejména finanční sektor a zpracovatelský průmysl – mohou při splnění zákonných podmínek využít sníženou sazbu 15 %, což zakládání dceřiných společností v Botswaně činí daňově výhodným. Sazba srážkové daně z dividend činí 10 % pro nerezidenty a 5–10 % v závislosti na konkrétní kategorii příjmu. Vedle toho existují zvláštní ekonomické zóny se zvýhodněným daňovým režimem, do nichž vláda aktivně láká zahraniční investory. Bližší informace jsou přístupné na [stránkách Botswanského investičního a obchodního centra \(BITC\)](#), přičemž aktuální daňové sazby jsou přístupné na stránkách daňového úřadu [Botswana United RevenueService \(BURS\)](#).

Mezi ČR a Botswanou je uzavřena dohoda o zamezení dvojímu zdanění.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemný obchod mezi ČR a Botswanou zdaleka nedosahuje svého potenciálu. ČR nedováží z Botswany v porovnání s jinými zeměmi EU významné množství nerostných surovin a výrobní sektor Botswany, což je hlavní příčinou pozitivní obchodní bilance na straně ČR.

	2021	2022	2023	2024	2025
Import z ČR (mld. CZK)	0,02	0,05	0,01	0,02	0,01
Export do ČR (mld. CZK)	0	0	0,01	0,04	0,04
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,02	0,05	0,01	-0,02	-0,03

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	2	33,3 %
894	Kočárky dětské, hračky, hry a potřeby sportovní	2	33,3 %
699	Výrobky z kovů základních j. n.	1	16,7 %
891	Zbraně a munice	1	16,7 %
582	Pláty, desky, blány, fólie a pásy z hmot plastických	0	0,0 %

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
011	Maso hovězí čerstvé, chlazené nebo zmrazené	37	88,1 %
667	Perly, drahokamy, polodrahokamy surové, opracované	3	7,1 %
676	Tyče, pruty, úhelníky, profily ap. železné, ocelové	1	2,4 %
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	1	2,4 %
663	Výrobky z nerostů j. n.	0	0,0 %

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Obchodní vztahy s Botswanou upravuje dohoda EU-SADC EPA, která se uplatňuje již od roku 2016. EU-SADC EPA odstarňuje drtivou většinu celních tarifů mezi EU a Botswanou. Důvodem záporného salda na straně EU je především import nerostných surovin z Botswany.

	2021	2022	2023	2024	2025
Import z EU (mil. EUR)	633,5	363,3	230,1	147,9	151,5
Export do EU (mil. EUR)	1077,6	1424,7	1023,2	761,1	989
Saldo s EU (mil. EUR)	444,2	1061,4	793,1	613,2	837,5

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

S výjimkou pandemií nejvíce postiženého roku 2020 se obchodní výměna mezi Botswanou a zeměmi mimo EU těší růstovému trendu. Záporná obchodní bilance zemí mimo EU je dána především importem nerostných surovin z Botswany.

	2021	2022	2023	2024	2025
Import ze zemí mimo EU (mil. USD)	7483,1	7956,82	6372,51	N/A	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. USD)	7151,25	8284,4	5317,96	N/A	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. USD)	-331,85	327,58	-1054,55	N/A	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice do Botswany v roce 2024 zůstaly kladné, avšak poklesly na přibližně 2,4 % HDP, přičemž příliv FDI je v posledních letech tvořen primárně mezipodnikovými půjčkami od mateřských společností spíše než novými kapitálovými investicemi. Celkový stock FDI ke konci roku 2023 dosahoval přibližně 5,41 miliardy USD.

Hlavním příjemcem FDI zůstává těžební sektor, přičemž rostou rovněž investice do sektoru služeb, zejména pojišťovnictví a bankovníctví. Hlavními zdroji FDI jsou SACU, EFTA, Kanada a Zimbabwe. Botswanská vláda se aktivně snaží diverzifikovat ekonomiku a přilákat zahraniční investory, mimo jiné prostřednictvím Botswana Investment and Trade Centre (BITC) a Národní investiční strategie pro období 2023–2030, která nabízí výhodné daňové podmínky a podporu sektorových hubů, včetně diamantového hubu zaměřeného na zpracování a zvýšení přidané hodnoty.

Silnými stránkami investičního prostředí jsou nízká míra korupce, stabilní demokratické instituce a liberální daňová politika. Překážkami FDI naopak zůstávají vysoké produkční náklady, nedostatek kvalifikované pracovní síly, malý vnitrostátní trh a vnitrozemská poloha země. ZÚ Pretoria neeviduje žádné přímé zahraniční investice českých společností v Botswaně.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Jakožto členská země Jihoafrického rozvojového společenství (SADC) je Botswana součástí Dohody o ekonomickém partnerství mezi Evropskou unií a SADC (tzv. EU-SADC EPA), která vstoupila v platnost v roce 2016, a která odstranila drtivou většinu celních sazeb. Tato dohoda přispěla k nárůstu vzájemné obchodní výměny. Země je signatářem tzv. Dohody z Cotonou, která zastřešuje obchodní, rozvojovou a politickou spolupráci Evropské unie a země Afriky, Karibiku a Pacifiku. V dubnu 2021 byla vyjednávači EU a Organizace afrických, karibských a tichomořských států parafována budoucí dohoda, která dohodu z Cotonou nahradí.

Smlouvy s ČR

Smlouva mezi vládou České republiky a vlády Botswanské republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu

Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Botswanské republiky o vědeckotechnické spolupráci

Bližší informace lze nalézt v [seznamu platných mezinárodních smluv ministerstva zahraničí](#).

3.4 Rozvojová spolupráce

Botswana se řadí mezi příjemce mezinárodní rozvojové pomoci a profituje mimo jiné z Dohody OACPS-EU (tzv. Samoa Agreement), která nahradila Dohodu z Cotonou a upravuje vztahy mezi Evropskou unií a Organizací afrických, karibských a tichomořských států. Dohoda byla podepsána v listopadu 2023 a prozatímně vstoupila v platnost v roce 2024. Zaměřuje se na udržitelný rozvoj, ochranu klimatu, politickou spolupráci a inkluzivitu, přičemž klade zvláštní důraz na regionální integraci, bezpečnost a boj proti změně klimatu.

Kromě bilaterálního programu rozvojové spolupráce realizovaného z prostředků Evropského rozvojového fondu (EDF) využívá Botswana také programy, jež jsou realizovány prostřednictvím soukromých firem a neziskových organizací. Přehled rozvojových programů, které se realizují v Botswaně, je k dispozici na internetových stránkách [Evropské komise](#). Na podporu projektů v oblasti infrastruktury, vodohospodářství a energetiky se v Botswaně zaměřuje Evropská investiční banka (EIB). Informace o investičních akcích EIB a dalších projektech v Botswaně jsou zveřejněny na internetových stránkách [Delegace Evropské Unie v Gaborone](#).

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Botswana nepatří do skupiny zemí, ke kterým se zpracovává tzv. Mapa oborových příležitostí.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Obchodní jednání se na první pohled neliší od zvyklostí v Evropě. Botswanci jsou mírumilovní a sebevědomí lidé, považují se za relativně výjimečné v porovnání s jinými africkými národy. Při jednání jsou srdeční a rádi se smějí. Pracovní den začíná brzy. Výjimkou nejsou schůzky začínající již v 8 h ráno, důvodem jsou vysoké teploty v pozdějších denních hodinách. Oblíbené jsou pracovní snídaně. Je nutné být flexibilní a počítat s případnými změnami při plánování schůzek. Na jednání je vhodné mít připravenou prezentaci, mluvit k věci a být srozumitelný. Buďte přirození a sebejistí. Plynulost v angličtině je samozřejmostí, znalost místního jazyka setswanštiny není nutná.

4.2 Oslovení

Botswanští partneři bývají zejména při prvním setkání značně formální. Je vhodné partnera oslovit titulem a uvést jeho funkci (např. Mr. Director /Mr. President, Madam Director /Madam President). Pokud si funkcí nejsme jistí, použijeme oslovení Sir /Madam. Oslovení Sir /Madam se používá taktéž při komunikaci s neznámými protějšky např. v hotelu, bance, restauraci apod. Přijatelné je také oslovení titulem a příjmením (Mr. Ubuntu /Ms. Ubuntu). Všeobecně platí, tak jako v Evropě, že osoba společensky významnější může nabídnout osobě společensky méně významné oslovení křestním jménem či přezdívkou. Dle konkrétní situace a postavení partnera na společenském žebříčku se o to můžeme sami pokusit a oslovení křestními jmény nabídnout. V případě jednání s oficiálními představiteli či staršími partnery s „tykáním“ však většinou počítat nemůžeme a je nutné dodržovat formálnost v oslovení.

4.3 Obchodní schůzka

Ideální čas pro jednání v Botswaně je dopoledne, kdy ještě nepanují vysoké teploty. Výjimkou nejsou schůzky začínající již v 8 h ráno, oblíbené jsou pracovní snídaneň na hotelu. Při sjednávání schůzky je třeba počítat s jistou flexibilitou a s možnými změnami. Pro první setkání je vhodné požádat o formální přijetí v kanceláři obchodního partnera i z důvodu poznání zázemí a pracovní infrastruktury protistrany. Další schůzky již mohou probíhat neformálněji např. ve formě pracovní snídaneň na hotelu, či večere v restauraci. Přijetí u partnera doma není při prvních ani pozdějších kontaktech obvyklé. „Čas je darem Afriky“ a Afričanům plyne jinak. Na schůzku je třeba dorazit přesně, což ale nelze čekat automaticky od protistrany. V případě zdržení partnera je nejlépe věc přejít a soustředit se na obsah jednání.

Na jednání s botswanskými představiteli je nutno se připravit přinejmenším stejně svědomitě a přistupovat k nim stejně jako k jednání s partnery v Evropě. Je třeba zohlednit skutečnost, že se jedná o zástupce jiného kulturního okruhu: prezentace proto musí být jasná, srozumitelná a přesvědčivá. Afričané neradi čtou mezi řádky a Botswanci nejsou výjimkou, proto je třeba hovořit konkrétně a přímo k věci. Při přípravě vlastní prezentace je třeba mít na paměti, že Česko v Botswaně nikdo příliš nezná (přestože u nás studovala řada botswanských mediků), proto neuškodí zařadit jednu či dvě strany reálií. Při vzájemných rozhovorech je třeba být vnitřně otevřený i pro nečekané obraty, nepovyšovat se ani neponižovat, pružně držet svůj standard.

Na první schůzce se nedoporučuje nabízet alkohol. V rozumném množství je zvykem konzumovat alkoholické nápoje při případné neformální večeři (ne u oběda) v restauraci. Řada Botswanců, kteří zastávají vyšší posty ve státní správě či ve vedení soukromých subjektů, pochází ze společensky úspěšně etablovaných, často vlivných a finančně dobře zajištěných rodin. Často bývají absolventy či mají dokonce akademické tituly z jedné či více prestižních světových univerzit. Afričané si obecně cení dosažení vysokého společenského statusu, což ti úspěšní demonstrují nápadným důrazem na okázalost a materiální sebeprezentaci. Upravený zevněšek se očekává i od Evropana. Kravata ani oblek nejsou nutností, mužům postačí kvalitní košile, lehké sako, kalhoty a uzavřená společenská obuv, dámy mohou obléci letní šaty či pohodlný kostým. Při jednání na ministerstvu doporučujeme oblek (klidně bez kravaty).

V některých otázkách mohou být botswanští partneři značně formální, v jiných jsou zase neobyčejně otevření. Afričané se rádi smějí a dobrá nálada otevírá brány úspěchu. Odlehčit jednání jednoduchou úsměvnou historkou je proto na místě. Pozor ovšem na u nás běžný sarkasmus a ironii, jež nemusí Botswanci vždy správně pochopit. Vhodná konverzační témata jsou rodina, sport, krásy Botswany a jejích obyvatel. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Lze jen doporučit, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega či jinak významná osoba v rámci hierarchie firmy vybavená příslušnými pravomocemi a informacemi ohledně dodacích podmínek, ceny a financování obchodu.

Většina Botswanců, se kterými se lze při obchodním jednání setkat, jsou křesťané. Tradiční náboženství se udržují především na venkově. Obecně v subsaharské Africe panuje benevolentnější přístup k víře než v severní Africe a na Blízkém východě a náboženské rozdíly jsou bez problémů akceptovány. Případný rozdíl ve vyznání by neměl představovat překážku obchodní spolupráce.

4.4 Komunikace

Jednacím jazykem je angličtina, která je všeobecně rozšířená. Znalost místního jazyka setswanštiny není nutná a tlumočnická není potřeba. Na druhou stranu zvládnutí několika základních frází v setswanštině neuškodí. Protistranu potěší vyjádření respektu k místní kultuře. Pro oficiální obchodní komunikaci se doporučuje používání emailu. Botswanci rádi komunikují neformálně prostřednictvím aplikací chytrého telefonu (WhatsApp, Signal, Telegram apod.), tuto formu komunikace je vhodné využívat k běžné konverzaci, při dojednávání a potvrzování schůzek apod.

4.5 Doporučení

Jako nejvhodnější postup při vstupu na trh se jeví obrátit se s nabídkou spolupráce na prověřeného místního partnera, firmu, jež působí ve vašem oboru v Botswaně. Společník by měl být schopen zajistit odpovídající přijetí, program a doprovázet vás na schůzky. V době vaší nepřítomnosti bude s protistranou v kontaktu a zajistí navazující jednání. Dále je vhodné se obrátit na státní agenturu Botswana Investment and Trade Centre, která spadá pod ministerstvo investic, obchodu a průmyslu Botswany, a požádat o spolupráci a asistenci při tvorbě programu. Pro zajištění přijetí na ministerstvech a v armádě doporučujeme obrátit se na české velvyslanectví v Pretorii. Zkušenost při komunikaci s touto agenturou je relativně pozitivní. Pro zajištění přijetí na ministerstvech a v armádě doporučujeme taktéž obrátit se na obchodně-ekonomický úsek českého velvyslanectví v Pretorii.

4.6 Státní svátky

Kromě obvyklých křesťanských svátků jakými jsou Vánoce a Velikonoce patří mezi státní svátky v Botswaně mj. výročí narození prvního prezidenta země Sira Seretse Khamy (1. července). Dále tzv. prezidentův den, což je třetí pondělí v červenci. Státní svátek dne 30. září oslavuje výročí získání nezávislosti na Velké Británii (30. 9. 1966). Přehled státních svátků a dnů pracovního volna v Botswaně:

1. ledna - Nový rok

Velký pátek - ukřižování Ježíše Krista

Velikonoční pondělí

1. květen - svátek práce

květen nebo červen (40 dnů po velikonocích, čtvrtek) - Den nanebevstoupení

1. července - Den Sira Seretse Khamy

červenec (třetí pondělí v měsíci) - Den prezidentů

30. září - Den Botswany (výročí vyhlášení samostatnosti)

1. října - Den Botswany

25. prosince - narození Krista, první svátek vánoční

26. prosinec - druhý svátek vánoční

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

V souladu s platnou s Dohodou o ekonomickém partnerství mezi Evropskou Unií a zeměmi Jihoafrického rozvojového společenství (tzv. EU-SADC EPA), která je uplatňována od roku 2016, je možné většinu komodit dovážet do Botswany volně a bezcelně. Pouze na skupinu vybraných položek je nutno mít dovozní povolení (tzv. Import Permit), fyto-sanitární nebo veterinární popř. další osvědčení. Požadavky na dokumentaci a celní tarify u konkrétního zboží je možné vyhledat (podle HS kódů) v databázi [Market Access Database](#) Evropské komise. Užitečné informace, přehled dovozních a vývozních požadavků a tarifů včetně aktuální výše DPH jsou k dispozici na stránkách [botswanského daňového úřadu \(Botswana Unified Revenue Service\)](#).

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Vzhledem k geografické vzdálenosti a specifčnosti botswanského trhu je žádoucí při vývozu využívat místních zástupců znalých prostředí případně podle charakteru zboží distributorů. V případě státních zakázek je registrovaná pobočka v Botswaně nebo místní obchodní partner nezbytnou podmínkou účasti v tendru. Registrace společnosti v Botswaně je relativně snadná. V oblasti podpory přílivu zahraničních investic působí agentura ministerstva pro investice, obchod a průmysl Botswana Investment and TradeCentre (BITC), jež má centrálu v Gaborone a několik zahraničních kanceláří (mj. v Johannesburgu či v Londýně). BITC poskytuje „one-stop“ centrum služeb pro zahraniční investory, poradenství při vyhledání obchodního partnera pro joint-venture, informace o investičních pobídkách, sektorových příležitostech apod. V případě, že český subjekt uvažuje o založení vlastní kanceláře či společného podniku v Botswaně, je rovněž možno doporučit využití služeb této státní agentury. Mnoho významných firem a institucí (včetně např. nemocničních a hotelových řetězců) je napojeno na jihoafrické a jiné nadnárodní společnosti. U těchto subjektů je nákupní politika řízena mateřskou organizací v zahraničí.

5.3 Marketing a komunikace

Botswanský trh je relativně vyspělý a panuje na něm značná konkurence. Pravidelná a kvalitní propagace tak jsou základními předpoklady úspěchu na tomto trhu. V oboru reklamy a marketingu působí řada specializovaných firem a asociací, které poskytují servis na profesionální úrovni. V oblasti reklamy jsou obvyklé inzeráty v denících a odborných časopisech, které jsou vydávány jednotlivými profesními svazy (textil, obráběcí stroje, strojírenství a důlní průmysl atd.) a také v elektronických médiích a na sociálních sítích (zejména prostřednictvím platform Facebook či Instagram).

Dobrou příležitostí pro úvodní seznámení s tržním prostředím je návštěva všeobecného veletrhu v Botswaně Global Expo v Gaborone (bližší informace viz kapitola 5.9 Veletrhy a akce). Aktivní účast v roli vystavovatele má vedle propagace vlastní značky a možnosti přímo oslovit zákazníky také referenční roli.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Botswana je signatářem řady mezinárodních dohod a úmluv týkajících se ochrany duševního vlastnictví a autorských práv mj. ujednání WIPO; Pařížské úmluvy (průmyslového vlastnictví); Bernské úmluvy (o ochraně literárních a uměleckých děl); PCT (Patent Cooperation Treaty); WCT (WIPO o právu autorském); WPPT (WIPO Performances and Phonograms Treaty). Botswana je taktéž členem Africké regionální organizace pro ochranu duševního vlastnictví ARIPO (The African Regional Intellectual Property Organization).

Problematiku ochrany duševního vlastnictví v Botswaně upravuje zákon Copyright and Neighbouring Rights Act, Act No. 8 of 2000.

V případě, že se česká firma dostane do obchodního sporu s firmou v Botswaně, je užitečné využít poradenskou asistenci lokální právní kanceláře, která je dobře seznámena s lokálními zvyklostmi a právem.

5.5 Trh veřejných zakázek

Oblast veřejných zakázek upravuje tzv. „Local Procurement Programme“, na základě kterého je až 30 % vládního ročního rozpočtu na akvizice určeno na nákup a dodávky od malých a středních místních firem. Aby se firma kvalifikovala do programu, musí mít minimálně 25 % místního kapitálu a splňovat kritéria maximálního ročního obrátu a počtu zaměstnanců. Firma registrovaná v rámci tohoto programu se může také zúčastnit tendrů určených pro zahraniční dodavatele.

Bližší informace o problematice veřejných zakázek jsou k dispozici na stránkách [botswanské rady pro veřejné zakázky \(Public Procurement and Asset Disposal Board\)](#).

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Pravidla mezinárodního obchodu jsou v Botswaně státními institucemi a soukromými společnostmi převážně respektována. Pro počáteční kontakty a obchodní případy je v každém případě na místě opatrnost. Při volbě platebních podmínek se doporučuje využívat dokumentární akreditiv. Termín a způsob realizace platby záleží na konkrétním odběrateli a stanovených podmínkách obchodu. Při prvních dodávkách není neobvyklá platba předem v plné výši či záloha (až do výše 50 %). Doba splatnosti u státních firem je obvykle delší.

V případě, že se česká firma dostane do obchodního sporu s firmou v Botswaně, je užitečné využít poradenskou asistenci lokální právní kanceláře, která je dobře seznámena s lokálními zvyklostmi a právem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Občané Evropské unie včetně Česka nepotřebují k cestám do Botswany za turistickým účelem vízum, stačí jim platný cestovní pas s platností přesahující 6 měsíců od data přiletu. Maximální doba pobytu na jeden vstup je 90 dnů (je možné požádat o prodloužení). Při cestě autem je nutné zaplacení silniční daně a povinného pojištění (při příjezdu na hranicích). Aktuální informace o sazbách a podmínkách vstupu jsou uvedeny na webu ministerstva pro cestovní ruch [Botswana Tourism](#).

Množství přivážené cizí měny do země není omezeno. Jihoafrický rand není na rozdíl od sousední Namibie či Svazjska nebo Lesotha všeobecně přijímaným platidlem. Směnu valut na místní měnu pula (BWP) je možné provést na letišti, na větších hraničních přechodech, v bankách, směnárnách nebo v hotelu, popřípadě je možné využívat bezhotovostní platební styk. V zemi je akceptována většina druhů platebních karet včetně VISA, MasterCard, American Express a Diners Club. V Botswaně se vyskytuje malárie (nikoliv v hlavním městě Gaborone) a na severu v distriktu Chobe ojedinele moucha tse-tse, která roznáší spavou nemoc. Přes dlouhodobý nedostatek vody je kvalita vody z kohoutku relativně dobrá a pitná. Všeobecně se hovoří anglicky. Motorová vozidla jezdí vlevo, chodci se taktéž vyhýbají vlevo. Mezinárodní telefonní předvolba je +267.

Přestože je Botswana poměrně bezpečná země a kriminalita je v porovnání kupř. se sousední JAR na neporovnatelně nižší úrovni, pohybovat se osamoceně pěšky zejména po setmění ve větších městech (Gaborone, Francistown) se nedoporučuje. Taxi služby typu UBER či BOLT v Botswaně nepůsobí, na recepci v hotelu či na letišti však lze taxi bezpečně objednat.

Před cestou doporučujeme zaregistrovat se do databáze [dobrovolné registrace občanů České republiky při cestách do zahraničí \(DROZD\)](#).

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky zaměstnávání cizích státních příslušníků a jejich pobytu se řídí příslušnými zákony (tj. Non Citizens Act, Immigration Act). Informace o podmínkách získání pracovního povolení jsou přístupné na [stránkách vládního portálu Botswany](#). Při podávání žádosti o zaměstnání cizinců se doporučuje taktéž využít služeb státní agentury [Botswana Investment and Trade Centre a jejího "One Stop Service Centre"](#).

Zdravotní péče je rozdělena na státní a soukromou. Občané cizích národností, kteří dlouhodobě pobývají v Botswaně, mají nárok na využívání státní zdravotní péče, všeobecně se však cizincům doporučuje z důvodu vyšší kvality a dostupnosti péče vyhledávat privátní zdravotnická zařízení. Přehled nabídek soukromého globálního zdravotního pojištění, které lze uplatnit i v Botswaně, je přehledně zpracován na informačním portálu [Expat Arrivals](#). Bližší informace o státní zdravotní péči nabízí [stránky ministerstva zdravotnictví Botswany](#).

5.9 Veletrhy a akce

Ve své podstatě jediným relevantním veletrhem v Botswaně je všeobecný veletrh nazvaný Global Expo Botswana, který se koná jednou za rok. Byť tento veletrh ani zdaleka nedosahuje velikosti obdobných veletrhů a výstav např. v sousední JAR, je tato akce hojně navštěvována ze strany botswanských podnikatelských subjektů.

Odkaz: [Global Expo Botswana](#)

Místo konání: Plot 54351, Off PG Matante Road, Central Business District (CBD) Exponential Building, Gaborone

Tel: +267 3633300

Email: geb@bitc.co.bw

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Diplomatickou a konzulární působnost pro Botswanu vykonává zastupitelský úřad v Pretorii:

Velvyslanectví České republiky v Pretorii (Embassy of the Czech Republic in Pretoria)

Fyzická adresa: 936 Pretorius Street, 0083 Arcadia, Pretoria

Poštovní adresa: P.O.Box 13671, Hatfield 0028, Pretoria, South Africa

Tel: +27 12 431 2380, fax: +27 12 430 2033

E-mail: pretoria@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/pretoria

Teritoriální působnost: Jihoafrická republika, Angola, Botswana, Lesotho, Madagaskar, Mauricius, Mosambik, Namibie, Svazijsko

Vedoucí úřadu: Mgr. Tomáš Uličný, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec

Konzulární úsek: Mgr. Dana Eltomová

Ekonomický úsek: Mgr. David Vaverka, ekonomický diplomat

Tel.: +27 12 431 2385, +27 12 431 2389

E-mail: pretoria.commerce@mzv.gov.cz

Velvyslanectví ČR v Pretorii se nachází cca 50 km od mezinárodního letiště v Johannesburgu (O.R. Tambo). GPS: S25°44,708'; E 28°13, 566'

Honorární konzulát ČR v Gaborone

Fyzická adresa: Thebe Circle, plot 2819, Ext. 10, Gaborone, Botswana

Poštovní adresa: P.O.Box 70424

Tel: +267 318 4597, +267 721 21 424 Fax: +267 316 5613

E-mail: gaborone@honorary.mzv.cz; cavricb56@gmail.com

Vedoucí úřadu: Prof. Branko Cavrić, honorární konzul

Provozní hodiny: úterý, středa 16:00 - 18:00

Delegace EU v Gaborone

Fyzická adresa: Plot 758 Robinson Rd, Extension 2, Gaborone, Botswana

Poštovní adresa: P.O. Box 1253, Gaborone, Botswana

Tel: +267 361 0000 Fax: +267 391 3626

Email: delegation-botswana@eeas.europa.eu

Vedoucí úřadu: Petra Pereyra, velvyslaňkyně

Provozní hodiny: pondělí až pátek 7:30 - 16:30

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Telefonní nouzová linka velvyslanectví České republiky v Pretorii +27 82 416 0016 je přístupná rovněž prostřednictvím aplikace WhatsApp a je určena výhradně občanům ČR v nouzi či ohrožení zdraví a života.

Záchranná služba: 997 (při volání z mobilního telefonu 112)

Lékařská záchranná služba (Medical Rescue): 911

Letecká záchranná služba (Medical Air Rescue): 390-1601

Policie: 999

Hasiči: 998

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vládní portál - odkazy na státní instituce, ministerstva a agentury

Botswana Investment and Trade Centre - investiční a exportní agentura; asistenční centrum pro zahraniční firmy (tzv. One Stop Service Centre)

Business Botswana - botswanská obchodní komora

Botswana Tourism - portál cestovního ruchu

Botswana Laws - databáze botswanských právních aktů a zákonů

Botswana Institute for Development Policy Analysis - informace z ekonomiky a společnosti

Nezávislý týdeník Mmegi - informační portál

Botswana Guardian - informační portál

The Patriot - informační portál